

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gl. 60 kr. in na pol leta 1 gl. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 20. vinotoka 1866.

List 30.

Prestave naj lepših himen sv. cerkve.

Poslovenuje J. Bilc.

„Jezus sladko ime.“

I.

O Jezus presladko ime,
Ki vlivaš radost nam v sercé;
Pa bolj ko med in bolj ko vse
Nazočnost Tvoja sladka je.

Spokorni v Tebe upajo;
Kak mil si tem, k' Te prosijo;
Kak dober tem, k' Te iščejo;
Kaj tistim celó, k' Te najdejo!

Ne poje jezik lepšega,
Za úho ni milejega,
Ne misli človek slajega,
Ko Tebe, Sina Božjega.

Jeziku moč odkriti ni,
In čerki ne oznániti,
Človeka skušnja le uči,
Kak sladek Ti ljubljencem si.

Naj Jezus bo veselje nam,
Ki zvestim bo plačilo tam!
Naj slava naša mu doní
Na večne čase večnosti.

II.

O Jezus, čudapoln vladar,
Zmagavec plemenit vsikdar,
Nepopisljiva Ti sladkost,
Zaželen srcem vselej gost!

O Jezus! Ti sladkost serca,
Studenec živi, luč svitla,
Naj večje si veselje nam,
In dušam hrepenenja plam.

Ko nam obiščeš serca Ti,
V njih luč resnice zablíči,
Svet zaničujemo minljiv',
Ljubezem v nas je plamen živ.

Vsi Jezusa spoznavajte,
In njega gorko ljubite,
Goreče njega iščite,
Iskaje ogrevajte sercé.

Naj peva jezik Jezusa,
Življenje naj posnema ga,
Sercé le njega ljubi naj,
Ko danes tako vekomaj!

III.

Krasota, Jezus, angeljska,
Ušesu sladka pesmica,
V ustih čudotvorna jed,
In v sercih naših rajski med.

Zveličar, Jezus moj sladák;
Želeče duše up krepák;
Te svete solze iščejo,
Globoki zdihí kličejo.

Kdor Te okusi, hrepeni,
Kdor pije, še želi;
Ne išče drugzega sercé,
Ko, mili Jezus! ljubít' Te.

Ostani z nami, o Gospod!
Razsvitli naš človeški rod,
Preženi dušne tme nočí,
Na svet sladkosti vse razlij.

O roža, deve Matere,
Ljubezem sladka za sercé, —
Imenu Troj'mu slava čast
In vlade blažena oblast!

Tri mesece na Jutroven.

VII.

(Praznik sv. Jožefa. — Patriarh Valerga in njegov god. — Avstrijski poročnik pl. Walcher. — Kustos o. Serafin in italijanščina. — Obiskanje patriarha. — Popis Jeruzalema: njegova lega; doline in hribi krog njega; zidan na gričkah; obzidje; štirojne vrata; 4 razdelki njegovi; kaj jude vleče v sv. zemljo; splošnja podoba mesta.)

Naslednji dan, 19. sušca, je bil sv. Jožef, ki je v Jeruzalemu zapovedani praznik. Maševal sem v frančiškanski samostanski cerkvi najsvetejšega Zveličarja. O tej priliki sem tudi v prvo vidil prav slovesno mašo jeruzalemskega patriarha Valerga, kateri je ob enem svoj god obhajal. Ime mu je namreč Jožef in je kaj častitljiv nekako 60letin gospod z dolgo sivkasto brado. Doma je iz Genve in bil je poprej misijonar v Indii, od leta 1847 je pa patriarh v Jeruzalemu ter za vso sv. deželo, in za Sirijo. K maši so mu stregli njegovi korarji, duhovni, bogoslovci in blagi rejenci njegovega vstava v Bejt-džali pri Betlehemu. — Ko smo vsi duhovni odmaševali, smo začeli opravljati svoj poklon zadavnim visokim gospodom po Jeruzalemu. Peljala sta nas gg. vodnika v hospicu avstrijskem najprej k avstrijskemu poročniku pl. gosp. Leopoldu Walcher-ju. Prav priljudni gospod nas je posadil in nam po jutrovi šegi postregel s kavo in še z nekterimi sladkostmi. Tožil je, da je že enega otroka zgubil, kar je tukaj, pa tudi žena ne more obnebja prenašati in mora drugej prebivati. — Druga pot je bila v frančiškanski samostan k prečast. o. kustosu Serafinu Milano da Carara. O Serafino je velik, prav častitljiv in zgovoren Italijan, ki nas je priljudno sprejel. Posebno všeč mu je bilo, če je kdo italijansko znal, in ko so mu skazali novega vodja gosp. Večera, mu je precej naročil, da se mora italijansko učiti. Nemce pa je v šali oponašal: „ja wohl, ja wohl.“ Kar je bilo nas Slovencev, se nismo prezentirali za Nemce o tacih prilikah, kakor je bila sicer od nekdanj šega, ampak za Slovane. Tudi tukaj smo mogli v novič kavo piti, k sreči so na Jutroven skedelice za kavo skorej orehove lupinice in ni nevarnosti, da bi kdo s to pijačo post prelomil. Popoldne smo šli vsi romarji obiskat milgosp. patriarha in hospiški vodja dr. Čoke mu je v imenu vsih srečo vošil. Patriarhija je novo, še ne dodelano poslopje, prav zalo in imenitno. Tudi novo patriarško cerkev smo ogledali, ki enako še ni dokončana.

Preden pa dalje nepotvanje naznanujem, je neogibno potrebno, da Jeruzalem saj nekoliko malo popišem, ker brez tega se ne more lahko ne kaj dopovedovati in ne umeti.

Nobenega mesta ni na zemlji, da bi vernemu katoličanu serce tak povzdignilo, ko ga sliši, kakor Jeruzalem, „mesto mirú“ ali „dedina mirú.“ To mesto je

med judovskimi gorami, nekako v sredi Palestine, 2200 čevljev nad srednjim morjem. Nobena cesta, tudi druga poštna pot ne derži k njemu od nobene strani, da bi se človek mogel peljati. Mesto je naslonjeno ob severu na berdo, ki se razširja v planjavo, ktera pelje proti Samarii, Galileji, Damasku itd. Ob vsih družih stranéh ima globéli, ktere so pa na uni strani obmejene še z višjimi berdi ali manjšimi hribi, ki obdajajo Jeruzalem. Zavoljo tega se od nobene strani prav daleč ne vidi na mesto. Tega sem se prepričal, ko smo šli od Jordana in mertvega morja nazaj proti Jeruzalemu. Doline krog Jeruzalema so te-le: Ob vzhodu je dolina Josafat ali cedronska dolina, med Jeruzalemom in Oljsko goro; ob jugo-vzhodu dolina Hinom; ob severo-zahodu dolina Gibon. Sedanje mesto je v nekakem trikotju med dolino Josafat in Hinom ob jugo-vzhodu. Nad obrežji ali berdi, ki mesto unkraj dolin obdajajo, so trije višji hmei ali bi djal hribi, kterih naj višji je proti jutru Oljska gora (2506 čevljev nad srednjem morjem); na severu gora Skopus, ki je blezo le zdaljšanje Oljske gore; proti jugu pa „gora hudobnega sveta.“ Tudi se derži Oljske gore ob jugo-vzhodu „hrib pohujšanja,“ na kterem je bil Salomon judom v pohujšanje dal malikovavskim ženam tempeljne zidati za njih malike. Zidano je mesto na 4 gričkih in med njimi, ki so ti-le: Proti jutru Moria, na kterem je bil Salomonov tempelj; proti večeru Akra, ki obsega Kalvarijo in cerkev Božjega groba; proti jugu Sion, in proti severu Bezeta, ali novo mesto. Ker mesto od severo-zahoda proti jugo-vzhodu visi, se od vzhodnje strani, zlasti z Oljske gore, kaj čistiljivo po njem vidi. Lepša ga od deleč prav posebno nekako nazobčano, 40 čevljev visoko obzidje, s kterim ga je bil v sredi 16. stoletja obdal sultan Soliman. Nad ta pas veličansko molé obilni stolpi, kuple in druge višji poslopja. Obzidje ima mnogo turnčev in stolpičev in ob zahodu in severu veliko ovinkov, kjer stoji na velikanskih pečinah; ob jugu in večeru je bolj ravno zakroženo. Ob znotranjem obzidju je nekaka polica ter pot, da se krog in krog lahko po njem gre. Vender je pa to zidovje nekako podertinsko in ne moglo bi se blezo odveč braniti evropejskim bombam.

Jeruzalem ima 4 vrata, ki se odpirajo, nektere pa so zazidane. 1. Na severu so damaške vrata, skoz ktere se gre v Nazaret, Nabluz, Damask; arabei jih imenujejo „Bab-el-amüd“ ali stebrove vrata. 2. Proti jutru vrata sv. Štefana, skoz ktere je bil sv. Štefan iz mesta gnan in ne deleč od tam kamnjan; arabei pa jih imenujejo vrata Marije Device (bab Sitti Mariam), ker peljejo k grobu Matere Božje, kteri je med mestom in Oljsko goro. 3. Ob jugo-zahodu Sionske vrata, po arabsko „bal-el-nebi Davúd (vrata preroka Davida), ker tam blizo je obednica zadnje večerje, zdaj turško molíše ali mošeja, kjer je tudi Davidov grob. Proti večeru so jafske ali jopske vrata, skoz ktere grejo v mesto romarji, ki pridejo od Jafe, iz mesta pa se gre skoz nje v Hebron, v Betlehem, k sv. Ivanu v pušavo itd. Sicer ima mesto podobo nekacega nerednega ali skvečenega štirvogelnika, ktere strani ste najdaljši od severa proti jugu. Presekuje pa mesto ena večih ulic od betlehemskih vrat proti jutru, gredoč mem tako imenovanega Davidovega grada (Hyppicus) proti Omarjevemu molíšu; druga od damaških vrat za cerkvijo Božjega groba proti jugu do sionskih vrat; tretja od vrat sv. Štefana mem avstrijske romarske liše, ki se zavije k Božjemu grobu — le ta je križev pot (via dolorosa). K tem se smé pristaviti še „pot keršanska“ od Davidovega grada k Božjemu grobu.

Razdeljen je Jeruzalem v 4 razdelke: 1. „keršanski stan“ ali severo-zahodnja stran, ki obsega cerkev Božjega groba, glavne samostane in naj več konzulatov;

2. „armenski stan“ v južnem zahodu z obširnim armenskim samostanom na enem sionskih verhuncev; 3. „musulmanski stan“ na severnem vzhodu, ki obsega Omarjevo molíše s poglavarjevim poslopjem; 4. „judovski stan“ na južnem vzhodu ob végi hriba Siona in v nekdanji — zdaj zasuti — dolini med Sionom in Morijo, ki jo Jožef Flavij imenuje Tyropaeon ali dolina sirnikov, in je nar bolj umazan del vsega mesta. Tukaj po krivinah neštevilnih uličic stanujejo Izraelovi otroci natlačeni po tesnih umazanih bajtah, kterih nizke vrata in male oknica komaj kaj malega zraka in svitlobe pušajo v stanovanja. Ti nesrečni ljudje, ki štejejo blezo še zmiraj Palestino za svojo deželo, radi od vsih strani sveta prihajajo tje, zlasti na starost, in se potaknejo po kakoršnih koli mestih in kotih, da bi saj počivali v zemlji svojih očetov. V Jeruzalem jih pa blezo še posebno to mika, ker tam se hodijo vsak petek pred zidovje nekdanjega tempeljna jokati, kar bom o drugi priliki bolj na tanko popisal.

Sicer pa ima Jeruzalem sploh podobo družih jutrodeželskih měst. Ulice so ozke in neredne, kjer so tlakane, bi si človek med okroglimi kepami lahko noge polomil, kjer pa ne, bi se utegnil v prahu zgubiti. Vender pa se mora spoznati, da se poslednji čas, naj berže na evropejski vpliv, tudi v tem boljša, in nahajajo se že nektere dosti lepo in dobro tlakane ulice in pota. Tudi ima mesto po podobi družih na Jutrovem več pokritih teržiš ali bazarov, v ktere le skoz gornje linice kaj malo svitlobe sije, da je človeka skorej groza, ko v take kertove luknje pride. Med raznimi boljšimi poslopji je veliko revnih koč iz blata z malimi vratcami in omreženimi luknjami namesti oken, in dosti starih podertin, posipov, praha in blata. S pološičnatih stréh (terásov) se sem ter tje dvigujejo kuple in stolpiči med velikima kuplama Božjega groba in Omerjevega molíša in še med nekterimi višjimi minareti ali stolpi musulmanskih molíš. To daje mestu od deleč nekak veličansk pogled.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Vprašanja pri zadnji poskušnji za duhovsko pastirstvo.) — Iz pastirne. 1. Kaj je v pridigah vélika stava? Ktere lastnosti mora imeti, in ali se smé kterikrat in kdaj opustiti? 2. Ktere lastnosti so duh. pastirju potrebne, da bo mogel dolžnosti domače vladije prav in s koristjo opravljati? 3. Kaj je tako imenovana „general-absolutio,“ in kaj je od nje vediti treba? Jan. Poklukar. — Pridiga. Naj se naredi osnova pridige v 2 delih po reku Jan. 13, 35. „V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.“ Vpeljava pa naj se kratko izdeli. Janez Poklukar. — Keršanski nauk od 11. člena apost. vere, in sicer le od vstajenja mesa. J. Poklukar. — Exegesis. Explicentur primi undecim versus capituli quarti evangelii S. Matthaei, et versus 14. 15. 16. et 17. e capite tertio secundae epistolae ad Timotheum. — Ex Jure canonico. 1. An romanus Pontifex ex chathedra loquens infallibilis? 2. Quid est finis poenarum ecclesiasticarum? 3. Quae sunt munera Parochi erga nupturientes, matrimonii impedimentis obstrictos? C. Velkaverh. — Theologia moralis. 1. Quae conscientia dicitur scrupulosa, et quae sunt remedia ejus? 2. Cujus momenti in vita morali est studium levia peccata devitandi? 3. Quid est objectum spei christianae? — Ex theologia dogmatica. 1. An Christus religionem suam universalem esse voluit et perpetuam? 2. Ex quo constat in Christo duas esse voluntates? 3. Qui sunt effectus extremae unctionis? Joan Bapt. Novak.

— Mil. škof so jih birmali: 16. u. m. v Teržiču 987; 23. v Cirklah 805; 30. pa v št. Rupertu 240.

— V ljublj. semenišče so letos na novo sprejeti naslednji gg: Andrejak Fr. iz šent-Vida pri Lj.; Bevec Jan. iz Sore; Brulec Fr. iz Stopič; Habjan Pet. iz Loke; Jančigar Karol iz Žuženberka; Klobus Val. iz Poljan; Kumer Vajkard iz Ternovega; Masterl Ant. iz stare Loke; Onušič Fr. iz Starega terga pri Ložu; Pakiž Jak. iz Soderšice; Pajer Ant. iz Senožeč; Porenta Janez iz stare Loke; Rus Fr. iz Višnje gore; Skvarča Jan. iz šent-Jošta pri Polh. gr.; Stenovec Ant. iz Krajna; Šlibar Greg. iz Dobrave; Varl Tom. iz Kroke; Zupan Sim. iz Kroke; Dolenc Jak. iz Višnje gore; Demšar Janez iz Poljan; Podboj Anton iz Ribnice. Ob svojem stanovanju in živu bodo samo v šolo za zdaj hodili v semenišče gg.: Kogej Ferd. iz Idrije; Vrančič Ign. iz Moravč; Polak Fr. iz Ljubljane.

— 29. oktobra bode v Ribnici lepa in vesela slovesnost. Vložen in blagoslovljen bode namreč temelj novi cerkvi, ktere je bila ta stara in imenitna fara živo potrebna. Opravljali bodo to cerkveno opravilo naš stolni prošt in škofov vesoljni vikar, prečast. gospod Anton Kos.

— Da se bo moglo šolsko poslopje pripraviti na začetek šol po vseh Svetih, so za kolero bolne prenesli na strelišče, kjer bo od sedaj bolnišnica za take bolnike.

— Ljubljanska „hranilnica“ bode mestu posodila 100.000 gold. — Kolera še po malem gospoduje v šenpeterski in ternovski duhovni. — Ljubljanski trgovec Čemažar je z 20.000 gold. založil novo korarijo pri stolni cerkvi, ki se bode imenovala „Čemažarjeva.“ — 5. listop. (nov.) se prične kovaška in živinozdravniška šola. — Tergovska in obertnijska zbornica si je deželna poslanca izvolila gg. Jož. Debevca in Jan. Horaka. —

Iz Horjula. (Zlata maša.) (Konec.) Pri obedu se je prav odkritoserčno razodevalo, kako v čisljih so častiti gospod Oče Aleš Jerala vsem pričujočim gostom, pa tudi drugim: torej naj omenim vsaj nekterih reči. Najpred se vzdignejo tudi sploh spoštovani in ljubljani g. dekan, J. Boner ter podajo zlatomašniku v imenu svojem in svoje dekanijske duhovšine še drug spominek, lepo tobačnico z vpisanima čerkama A. J. in z letnico 1866, češ, da ima gospod zlatomašnik razun duhovnih tudi nekatere telesne potrebe ali slabosti, med njimi eno, ktera sama na sebi ni pregrešna, temuč velikrat dobra in celo koristna, kteri naj bi se postreglo. Jako ginjeni se priserčno zahvalijo g. zlatomašnik pričujočim gospodom, ter prosijo, ker jim tolike prijaznosti in dobrotnosti sami poverniti ne morejo, da bi jo povernil Bog; nepričujočim pa naj blagovolijo o priliki naznaniti g. dekan njihovo serčno zahvalo. Kmalu po tem izročijo g. kan. Novak zlatomašniku v spomin podobno (fotografijo) prevzvišenega gosp. nadškofa Goriškega, s posebno knjižico, v ktero si so se vpisali vsi pričujoči gostje, g. prof. And. Zamejic pa jim podá zvezek svetih podobic, na kterih so z zlatimi čerkami brati besede: „V spomin na zlato mašo, ki jo je imel v Horjulu 30. kimovca Aleš Jerala“ — kterih so po tem zlatomašnik razdelili — ter se zahvalili spet za ta spomin in spodobno napili na zdravje prevzvišenemu nadškofu Andreju, kakor tudi premilostnemu gosp. škofu Jerneju, in dobrotnim gospodom vsem. S serčno radostjo je bila sprejeta zdravica, ktero so govorili gosp. dekan častitemu zlatomašniku: V grobu sta že tvoj oče, tvoja mati; ali — srečen, glej, dobil si očeta, ki so te pasli z duhovno jedjo, dobil si mater, ki so ti mnogo preskerbeli telesne hrane, da ji Bog ohrani preč. g. stolnega prošta, A. Kosa, in blagorodno gospo grofinjo Blagajevo, ktera so, kakor je poznej hvaležno omenil g. Jož. Zamejic, ne le duhovnom, am-

pak tudi učencem tolika dobrotnica, in so bili mnogim že prava duhovna mati! — Ker gosp. L. Jeran, ni mogel biti sam vpricho pri tej tolikanj ginljivi slovesnosti, je poslal kratko razlago zlatomašne palice, ktera se je pri mizi brala, in iz ktere naj posnamem le-to, da je palica enoletna smokvena mladika, ktero je bil urezal on sam na božji poti v Jeruzalem v Kani Galileji, kjer je bilo ženitvanje, pri kterem je Sin Božji bil pričujoč, kakor je tudi dans pri ženitvanju tukaj, če tudi ne vidoma. Palica je umetno zlikana, in oskerbel ji je še druge podpore, deržaje in pritikleje. Na verhu ima primaža ali deržaj iz terebintovega lesa z gore Taborja; angelca, ki sta na verhu palice iz tega imenitnega lesa, bodita veselo znamenje, da so zvesti angeli varhi našega preč. gosp. Očeta kaj lepo varvali ter jih pripeljali zdrave in še močne do verhunca pedesetletnice njih mašništva; visoki Tabor pa naj jim ob enem dela veselo upanje prihodnjega častitljivega spremenjenja. Drugi les tukaj vdjan, tudi s Tabora, imenujmo molkovina, ker so ljudje rekli, da se molki ali roženkranci iz njega delajo, naj naznanja, da taki, kteri radi molijo, bodo prišli na Tabor. Dalje je vdelane nekaj mirte iz Cesareje Filipove, kjer je bil Abraham tiste štiri kralje zasačil, ki jim je bil vzal Lota in ves plen. To je morebiti primeren spomin za tacega, ki je že „vidil Abrahama“ v svoji duhovski službi in se mu je bilo pač dostokrat treba rovati zoper sovražne moči, jih preganjati tje do Dana — smertne postelje, da jim je otel mnogotere jetnike. Lote in Lotovke. — Kako pa zanaprej, ko bi morebiti hotle moči pešati? — Mirtovo perje je lepota ženitvanjska in znamenje mladosti ali pomlajenja. Kar mirta pomeni, vsi želimo g. zlatomašniku: naj bi se namreč danes pri ženitvanju in novem zaročenju s sv. cerkvijo takó pomladili, da bi še mnogo mnogo let „pasli čedo Kristusovo“ in vojskovali se zoper „tute kralje“ — peklenke moči, in jim vzeli vse Lote in Lotulje, ktere morebiti ti trinogi v oblasti imajo. — Dalje je košček palice iz lesa po imenu libne, od enega naj večih Jordanovih virov. Naj pomeni ta les stanovitnost do konca. Na tega se bodo operli, ko bodo čez dolgo let romali g. zlatomašnik čez Jordan sedanjega življenja v „obljubljeno deželo,“ po kteri se „mleko in sterd cedi.“ — Malo olive ali oljkovega lesa s prav silo starih oljk iz verta Getsemana budi toliko spominov, da bi bilo odveč tukaj jih naštevati. — Kosec palme je od tiste veje, ki so nam jih jeruzalemski patrijarh veliki četertek delili, in je znamenje preslavne zmage, kar je sploh znano. — Ker pa za zmago pride krona, je pridjan tudi kosec lesa ali ternja, po imenu „avusses,“ iz kakoršnega je bila Zveličarjeva krona na križu. — In ker častitljiva zlata krona pride še le za ternjevo in je konec vsega truda, dela in terpljenja; torej je na verhu palice šopek ali venec, to je, krona častitljivosti, ktera tistega čaka, ki je delo srečno dokončal. — Razun teh so vdjani lesovi iz Smlednika, rojstnega kraja, in vseh tistih krajev, po kterih so služili v duhovski službi g. A. Jerala. — V sredi ste bile dve mali steklenici dražih pijač in mazil, tri pa so se jim posebej podale:

1. Malo vina iz Jeruzalema za čas slabosti.

2. Malo Jordanove vode za čas žeje.

3. Malo oljčka iz oliv na vertu Getsemanu za dušne rane, kar so preč. g. prošt tako obrnili, da bi jih rabil tudi drugim v prid in blagor še veliko let, in so napili gotovo po mislih vse družbe na zdravje tolikanj vrednega gospod Jerana, kteri sam ni mogel zavolj premnožih opravil se vdeležiti naše veselice, kar smo vsi, posebno g. zlatomašnik, serčno obžalovali. — Ne smem pa še zamolčati prijazne napitnice g. kanonika

Novaka na zdravje vseh Horjulcev, in gosp. And. Zamejca v imenu vseh Horjulcev na zdravje g. Očeta in vse častite družbe, koja jih je poslavlila, in ravno tako kaj dragega spominka, lepih mašnih bukev, ktere je zlatomašniku ta dan v dar poslal njihov duh. prijatelj, preč. dekan Trebanski, g. J. Rozman, in so iz njih osrečeni zlatomašnik ravno ta dan maševali. Hvala in slava! In — dan se je bil nagnil, in odhajati so jeli svatovski gostje, ktere so spremljali spet krog in krog doneči streli. Naglo prenašlo je minula lepa slovesnost, koja bode gotovo v spominu ostala vsem pričujočim, in zlasti Horjulskim tarmanom. Po cerkvi in krog cerkve je vse praznično ostalo osem dni, do roženkranke nedelje, o kateri je pa bratovšina živega roženkranca obhajala svoj veliki praznik. Vstanovila se je bila tukaj leta 1852, in šteje zdaj v sebi 1841 udov, izmed kterih jih je umerlo doslej 173. Koliko dobrega se godi po tej bratovšini, in kako se duhovno spolnuje tudi, kar se je o priliki zlate maše veselo kazalo, da „dobro in prijetno je, kjer bratje prebivajo v edinosti!“

Za zlato mašo

prečastitoga gospoda fajmoštra Aleša Jerala.

Serca k Bogu povzdignite
Vsi Horjulci na ta dan,
Z enim glasom ga hvalite,
Novi god je praznovan.

Bog daj, da bi tud ovčice,
Ki so bili njih pastir,
Vse ble zvoljene dušice,
Vse dosegle večni mir!

Vam Očeta v čast je vašo
Bog ohranil toliko let,
Da jim v drugič novo mašo
Danes dano je zopet'.

Ino ti, Horjulska fara!
Večno hvalo Bogu daj:
Vživaš naj več uka dara
Že od Njih od nekadaj.

Pasli Kristusovo čedo
Po škofii dolgi čas,
Oznanjujejo besedo
Štir in dvajset let pri vas.

Teržič, Kranj, Gorje, Poljane,
Vače, Dol, sklenite se, —
Vse Alešu serca vdane
K Bogu se povzdignite!

So veliko se trudili,
Da bi vernim bilo v rast,
Mlade, stare so učili
In množili Božjo čast.

Vsi ozrimo se v višave
In ne jenjamo odslej
Peti Bogu večne slave,
Čigar milost je brez mej.

Davno mnogi Njih verstniki
Dali svetu so slovó;
Oni v starosti veliki
Zlato mašo pojejo.

Smilil se je svojga roda,
Dal mu mašnike, altar;
Od izhoda do zahoda
Se daruje čisti dar. —

O nezmerjena dobrotá
Trojedinega Boga,
Koliko svetih maš je dota
Živim ino mertvim bla.

Zlatomašnik, vsm častiti!
Pozabite vsih nezgód:
V Bogu č'mo se veseliti,
Dal nam je ta dan Gospod!

Iz Loke, 6. vinot. Novih cerkvenih lepôt, prijaznih in podbudljivih cerkvenih slovesnost prebivavcem loškimi res ne manjka; komaj se po raznih cerkvah zverstijo. Pri Fari komaj mine obletnica posvečevanja veličastne nove farne cerkve, in že lepšata novo cerkev prifarsko 2 nova stranska altarja, ki ji bodo blagoslovili prečast. gosp. dekan starološki sv. Uršule dan, letos Čahejevo nedeljo. Kaj lično in nežno sta izdelana iz sivkastega marmeljna; vdelan je v pravi razmeri rudečkasti, arabeske so pozlačene; vse je res kaj okusno izveršeno. Le škoda, da prosto ljudstvo še tako malo ceniti ve imenitno izdelane reči! Ali bi se dalo sčasoma temu pomagati, ako bi se stavili terdni in jedernati, kjer denar dopusti, ali pa saj spodobni in častitljivosti kraja primérni altarji namesto pisanih, pozlačenih, kdo vé kakánih otročarij, ki namesto altarja stojé, katerih obrazi so dostikrat tako spačeni in skremženi, da bi se svetnik, ki bi ga imele naznanovati, ali angel ki ga kažejo, sam nad seboj zjokal, ko bi moč bilo? Sej se prav za prav več izdá za spakarije kot za pošteno izdelane reči; ker treba jih je vsakih 10 let popravljati.

— Gredé iz stare Loke ustavijo nas čč. oo. kapucini. Tudi njih cerkev je v malo letih vsa prenovljena. Janez Gosar je prenovil lani véliki altar, letos stranska dva. Stopiš li v prijazno lepo cerkvico, ti bo nekako lahko pri sercu; se vé, naj pred zato, ker pobožno keršansko serce v vsaki cerkvi čuti pričujočnost Boga samega, v katerem íše pokoja in z Davidom pravi: „Kako ljube so mi Tvoje prebivališa, Gospod vojskinih trum!“ (Ps.83.) in s Petrom: „Tukaj nam je dobro biti;“ pa tudi zato kjer je notri vse lepo okusno napravljeno, in je torej primerno, da se serce lahko proti Bogu povzdiguje. Dragega kamna tukaj ni; uboštvo še celo v cerkvi je znamenje sinov sv. Frančiška, vender pa je vse čedno in prijazno. Ako poprašáš priljudnega našega očeta gvardijana, ki so vse to s pomočjo dobrotnikov oskerbeli, kako je s stroški? rekli ti bodo, da se tudi z malimi reči da marsikaj napraviti. Zavolj uboštva ni nikjer treba nesnažnosti. Kolikor prijaznejši je prenovljena cerkvica oo. kapucinov, toliko lepša ji je bila nova maša č. o. Rafaela 16. u. m.

Rado hiti naše slovensko ljudstvo k novim mašam; znamenje, da spoštuje duhovščino in v nji Gospoda, ki pošilja hlapcev v svoj vinograd. Toliko raji pa so se bili zbrali k novi maši tukajšnjega rojaka o. Rafaela zavolj spoštovanja, ki ga imajo do čč. oo. kapucinov po pravici, in pa ker že 30 lét noben o. kapucin v Loki ni pel nove maše. Menim, da se ni kesal, kdor je prišel; bilo je vse prav prijazno in spodbudno. Iz pridige prečast. g. dekana starološkega si je slehern zamogel dražih zernic v sercu hraniti. Odgovorili so na prašanje: Je li prav si izbral novi mašnik, ker se je v redovni stan podal? Skazali so iz življenja sv. Frančiška, kako prav je storil, da se je vsemu odpovedal, da bi vse pridobil, kar človeka more res srečnega storiti. Spoznal je sv. Frančišk, da svet nima prav v svojih spačenostih, nerodnostih in hudobijah; pokazal je pa sv. Frančišk svetu, da je človek v spolnovanji Jezusovih nauk in Njegovih svetov, tedaj pri zatajevanji, uboštvo in pokoršini, naj bolj srečen. — Kaj ne, da so bile te poglavitne misli kaj primerna tvarina za pridigo pri novi maši sedanji čas? Sv. Frančišku se je svet studil, ker je spoznal, da je njegovo početje napéno, zato se je iz ptuje nesreče učil lastne sreče; svet sedanji pa noče spoznati vrednosti njih, ki mu pravo pot z besedo, pa tudi z življenjem kažejo; — boji se, da bi se v ogledalo černega ne vidil, zato zaničuje, sovraži, preganja redovne stanove. —

Pojdimo zdaj še v mesto loško. Glasé se nam lepo vbrani zvonovi, sej je že pred 3 leti Danica njih prijazni glas svojim bravcem razglašala. Preden gremo k zlati maši, bomo pa še stopili pozdravit žalostno Mater Božjo v špitalski cerkvi. Komur je bil poprejšnji černi, zaprašeni altar znan, se mu bo posebno prijazno naproti zasvetil prenovljeni véliki altar; delo, posebno zlatenje, lepo hvali Janeza Šubica, tukajšnjega podobarja. — Na Hribec in drugam ni časa se ozirati; pogledjmo tedaj k zlati maši. Častitljivi in prijazni starček g. fajmošter v pokoji Jož. Hafner stopajo še s terdno hojo, spremljevani od lepega števila svojih prijatlov v št. jakopsko cerkev zahvalit se Gospodu za obilne milosti, ki jih jim je v 50letnem duhovskem stanu delil. Dosti krepko še opravljajo pričo velike množice svojih rojakov slovesno sv. mašo; se vé, da jih je opomnil venec na palici, ki so jo v znamenje zlate maše v cerkev prinesli, da so mogle res opešati moči, preden so si z zvestim spolnovanjem težavnih dolžnost nabrali blagih cvetic za prihodnje plačilo. Tudi pridiga jih je spominjala težav duhovna, ki mora svojemu Gospodu enak dostikrat delati brez vspeha med raznimi ljudmi, ki ga vselej ne poslušajo, ki ga marsikterikrat zaničujejo, ki njegovemu trudu nasproti

ravnajo in podirajo, kar on zida. Ali vendar sadú duhoven ne zgubi za svoj trud, njegov sad ostane; — to mu je tolažilo in plačilo. Veliko jih je pa tudi še zmiraj, kateri si bisere svetih nauk v zveličanje obračajo. Gledé na svoje delo so gotovo iz serca zlatomašnik zapeli: „Te Deum.“ Ponovimo jim vošilo. Bog jim daj še kaj uživati počitek in si enkrat pravega stanovitnega počitka najti!

Ako se v cerkvi sv. Jakopa ozremo, vidimo da so z velikega altarja vender le zginile 4 zamurke, ki bi bile imele kazati 4 djanske čednosti in se umaknile podobam štirih aposteljnov. Dokej bolj povzdigujejo altar, čeravno bi se bile kamnite še bolj kot lesene in pozlačene vjemale s stavbo velikega altarja. Loške cerkve nam pričajo, da Ločanje s psalmistom vred v resnici „ljubijo lepoto hiše Gospodove.“

Naj bi le tudi pri nas in drugod ravno tako skerbili lepšati Gospodu znotranji svoj tempelj, z lilijami čistosti, z vertnicami keršanske ljubezni, s treznostjo itd. Naj bi zlasti mladenči o večerih satanu ne nosili desetine z divjim hrupom, poživinjenim pijančevanjem, obnorelim rijovenjem in v nesramni tovaršiji neporočenih parov.

Z Gorenskega. — Naj pové Danica k godu sv. Uršule in njenih tovaršic devic in mučenic uršulinskim udom, da se njih bratovšina ali društvo keršanskega podučevanja in bratovskega opominovanja za dosego srečne zadnje ure lepo razširja, posebno po Gorenskem, ker do Grintovca in Triglava sega iz bele Ljubljane od poglavitne podružnice mestne fare sv. Jakopa, za celo škofijo, kamor naj vsi po kranjski deželi nabrane uršulinske vence v zapis pošiljajo. Šteje pa na tisuče udov, kateri imajo sem ter tje že večne bratovske sv. maše, obhajajo slovesne bratovske opravila za žive in mertve ude, napravljajo bratovske podobe, ali table sv. Uršule, in skerbé celo za nove altarje. Ravno zdaj se postavlja v stari Loki na Gorenskem prav lep iz marmeljna umetno izsekan in gladko zrezan bratovski altar sv. Uršule, čisto primeren ondodni prelepi novi cerkvi. Tako po Gorenskem. Kako pa po Notranjskem in Dolenskem? Ali bi hotli č. gg. dušni pastirji po mnogih krajih od časa do časa po Danici svoje poskušnje v tej reči razglasiti in na znanje dati? S to bratovšino bi gotovo marsikaj pomagali k Božji časti in dušnemu zveličanju, ker to molitevno in podučevavno društvo, ako se dobro vlada in prav opravlja, mladost od veliko hudega odvrča in močno k dobremu budi. Tudi vodnike vélike uršulinske podružnice v Celovcu za kerško škofijo bi prosili ravno tega. Posebno pa je želeti in lepo prosimo previsoko častito vodstvo izvirnega in maternega sedeža uršulinskega društva v Celju na Štajerskem, naj večkrat po Danici razglasi, kaj s svojim odborom za bratno delo, zlasti ako kakove nove statute ali braterne vodila vpeljuje itd., da se vedó podružnice po čem ravnati. Razširjavci, oskerbniki in vodniki te bratovšine pač vedó, kako dobro delo opravljajo bratje in sestre, ko po poglavitnem namenu uršulinskega društva druge podučujejo v verskih resnicah in opominjajo k pobožnemu življenju, pa da se to dá v spovednici in na prižnici pogosto priporočati. Ravno tako prosimo, naj bi vodniki skerbili, da udje, kateri brati znajo, bratovske bukvice sv. Uršule (ktere so pri g. Mat. Gerberju v Ljubljani na prodaj) v roke dobijo in pridno prebirajo, ker v njih najdejo za može in žene, za mladenče in deklice vodila, kako naj se med seboj učé in živé, da bodo v bratovšini res imeli pomoček lepega življenja in srečne smerti. Kteri vence nabirajo, jim naj bo preserčno priporočeno, da bi se z bratovskimi bukvicami in podobicami preskerbili in z njimi o vsaki potrebi udom postregli. — O naših hudih časih naj bi se naša bratovšina posebno zoper dve spo-

tiki mladih ljudi vojskovala, ter jih zatirati si skerbno prizadevala. Perva je deklisko malikovanje ali mesena zaljubljenost v drugi spol, ktero meseni ljudje po spisih in zgledih učijo in oznanujejo in ki naj več deklét časno in večno nesrečnih stori. Druga teh spotik, sodomska sestra poprejšnje, je fantovsko ponočevanje in vasovanje, neizrečeno neumno, grozno škodljivo. Kaj je ponočnjak? Ponočnjak je naj večji bedak! Da je to res, pomislimo: Namesto da bi mladi ljudje v nočnem mraku po dolžni molitvi k počitku šli, v jutro pa zdravi in z dobro vestjo k delu vstajali, ter si z lahkoto lepe nebesa služili, raji za strašan pekel veliko terpijo: ker noči prebudijo, se okoli klatijo in rogovilijo kakor tolovaji, svoje gerla z vriskanjem napenjajo in krulijo kakor šetinaste zveri; prezebajo, se močijo in rosijo, brez potrebe se večkrat prepirajo, kavsajo in do kervavih rán pretepajo kakor rokomavzarji, sebi in drugim miru in pokoja ne privošijo, si zdravje podkopujejo, si dobro ime in poštenje zapravljajo, s poboji se v prezgoden grob prekucujejo, s pregreho si pa ostro sodbo nakopavajo. Niso li tedaj res gerdi ponočnjaki naj večji bedaki? — Kaj so gerdi ponočnjaki, le-ti nori bedaki? Ponočnjaki so zapravljivci in pijanci —; domači tatovi in odertniki staršev; — kvartopirci in igravci; — prešestniki in nečistniki; — naj gerši klafači in preklinjači; — nesramni gerduhi in potepuhi; — naj nevarniši pohujšljivci in zapeljivci; — naj hudobniši dušomorivci in velikrat telesni ubijavci, ni je pregrehe in hudobije tako neznane, tako strašne, da bi se v ponočevanju ne izlegela. — Zato so ponočevavci naj boljši prijatli in naj zvestejši beriči satanovi, ker to ljubijo kar satan, poglavar teme ljubi, namreč temó. Kaj so torej hudobni ponočnjaki? Oni so zoperniki in nasprotniki Božji. — Sej Bog je po svoji sveti modrosti in dobrotljivi previdnosti postavil in dal tiho noč za mir in pokoj, za molitev in modro premišljevanje, za potrebni počitek in sladko spanje, ponočnjaki pa modri Božji red overžejo in Bogu naravnost nasprotvajo, ker tiho noč spreminjajo v hrupni ropot, v rogoviljenje in tuljenje, v nemir in nepokoj. Zatoraj hudovoljne ponočnjake tolikrat milost Božja zapusti, in hudiču v oblast pridejo, kateri jih po svoji volji mojstri in suče, in verti, to je, iz pregrehe v pregreho goni, iz hudobije v hudobijo topi, do čistega omami in oslepí, ter kakor slepce dervi v prepad večnega pogubljenja! —

Iz Dobropolj, na 23. kimovca 1866. (Čudežno ozdravljenje po Marii Pomočnici na Brezji v Mošniški fari 17. kim. 1866. *) Te moje revne verstice sprejmi, ljuba Danica, v čast in viši slavo Marije čiste Device, mogočne pomočnice, katera nobenega ne zapusti, kdor s terdnim zaupanjem k nji za pomoč kliče, kar poterdi naslednja dogodba, katera je prav resnična; za spričevanje, če je treba, je lahko 2000 prič. **)

Matija Godic, kmet, in njegova žena Mica, v vasi Cesta, dobrépoljske fare, sta imela 4 zdrave otroke. Ali h koncu mesca malega travna močno zbolí starši otrok, deklica, nekaj tednov čez 10 lét stara. Bolezen je vedno hujši; kmalo ne more nič več jesti, posebno gorkega nič; kar kej gorkega povžije, mora precej iz sebe vreči, ker gorkega nič ne ostane v rji; in v kratkem času ne more tudi nič več hoditi. Noge pod kolena se nič več ne ganejo; ostanejo mertve, merzle, kri po žilah spod kolén se nič več ne preteka, tako so noge spod kolén mertvodne, nič več ne pomaga (ne nucajo).

Oče in mati skerbno išeta zdravil, ali nobeno zdravilo nič ne pomaga; peljeta dekle v Ljubljano k doktorjem zdravilstva, ali vse zastonj z družim vred, kar

*) Ta spis, iz proste roke, lastnoróčno pisan, smo le samo v slovniških rečeh popravili, kar je bilo sila; drugo je ostalo, da se bi kje pomen ne spremenil. **) Dobro bi bilo, reč preiskovati, dokler priče živé. Vred

tudi kdo pové, vse skupaj zneseta, ali vse nič ne poma. Kjer kdo za katerega umnega zdravnika pové, oče gre berž k njemu pomoči iskat; ali vse zastonj. Deklica ne more družega nič vživati kakor kislom-merzlo mleko, in kruh režen, všeničnega ne more, in tudi večkrat je mogla biti revica po dva dni in še več ob samem kislem mleku; kruha ni bilo zmirom, družega jedla ni. Otroek vse res preterpi, samo to ji je bilo hudo, ker ni mogla k poduku hoditi, ne v šolo; sami gospod kaplan so prišli pogledat večkrat k otroku in mu malo veselje narediti, tudi spervega v sveto olje djat, ker nobeden ni mislil, da bi ta otrok še zdrav bil. To terpi 1, 2, 3, 4, mesce, ali zmirom je enako; otrok je majhno živ z oterpnjenimi nogami; vender pa deklica ne more vedno zaperta v hiši biti, zato po kolenih in po rokah večkrat k otrokom kam ven gré; tako je otrok se vlačil po blatu in persti, majhno živ. Že večkrat smo slišali od čudopolnih ozdravljenj, katere so se pred kratkim zgodile na Brezijah po prošnji Marije, mogočne pomočnice; tudi mati in oče namérjata z otrokom tje, pa imata tudi premalo zaupanje; ali zdaj pride neka beračica, ta starše vname, da naj gredo na Brezje k Marii z zaupanjem in gotovo bodo pomoč dobili. To sliši tudi otrok, nad katerim je mati večkrat britke solze točila brez upanja, da bi še kdaj hodilo in na spomin, kako zna še otroku na svetu s tako boleznijo hudo biti, ker z oterpnjenimi udi si ne bo moglo kruha služiti. Otroek začne sam zdaj mater prositi: Ljuba mati, peljajte me k Marii, ona mi bo gotovo zdravje sprosila! Tako se napravi na pot mati s hčerjo in na 15. dan t. m. dobi voznika, da ji peljá tje. Do voznika peljá mati pa svojo hčerko na peškem vozičku; — tako pridejo, se pripeljejo na Brezje popoldan 16. dan t. m. Mati nese svojo hčerko v cerkvice pred gnadepolni altar Marije Device polna zaupanja na mogočno Marijino pomoč, zakaj druge pomoči so bile vse zastonj. Tu ostane mati z dekletom vso noč v molitvi. Zjutraj se začne svete maše, mati z deklico zaupljivo prosi pri sveti maši, in med prvo sv. mašo hoče vzdigniti dekleta misleča, morebiti je ozdravela; ali dekle se ne more še nič ganiti. Ali mati vedno še bolj zaupljivo prosi spet pri drugi sv. maši. Ko dajo duhoven sveti žegen pri koncu druge sv. maše, mati vstane, ker je zadnji evangelij: zdaj začne deklica mater klicati: „Mati, mati! noge se ravna, vzdignite me, hodila bom;“ in mati jo vzdigne, otrok hodi popolnoma zdrav, in precej tudi mater prosi: „Mati, kaj mi boste jesti kupili, lačna sem!“ — Kaj misliš, ljubi bravec, to je bilo veselje matere in otroka, to se je topilo veselja poprej žalostno materno serce; že toliko časa tako bolnega otroka obžalovati — zdaj pa na enkrat popolnoma zdrav zraven nje stoji! — To je puhtelo materno serce polno zahvale k mogočni Dobrotnici! Solze zahvale tekó po obrazu matere. Polna zahvale daruje nebeški Mater dete, da naj še zanaprej zanj skerbi, in nji skerbno obljubi deklico še zanaprej v Božjem strahu rediti in enkrat po Marijini pomoči v njeno naročje izročiti. — Hitro vstane med množico hrum: „Zopet je ona deklica zdravje zadobila!“ Vse jo hoče viditi. Oh! — kolikim veseljem se mati in deklica zdrave domú podaste. Groznega veselja domá vse joka, ko domú pride, ko zdravega veselega otroka samega domú priti vidijo; vsim domá se hitro uderó potoki solz veselja iz oči, ker se spoznajo nevredni tolike milosti in pomoči od usmiljene Matere. — Vse to moje pisanje je resnično; zamorejo ga poterditi vsi ljudje, ki so takrat tam bili, in tudi vsa naša fara. Zatorej kličimo v nadlogah k Marii z zaupanjem: pomoč bomo gotovo dobili, posebno bomo uslišani, če si bomo prizadevali Marijne lepe čednosti posnemati; potem bo usmiljena Mati nam gotova pomoč v vsih revah našega življenja zdaj, zlasti pa ob

naši smertni uri. Zdaj pa zakličemo iz celega serca s hvaležno materjo in hčerko: bodi zahvaljena, pozdravljena, visoko česena, slavljena, poviševana, mogočna pomočnica Marija, Kraljica nebés in zemlje, zdaj in na vekomaj od vsih ljudi na vsih krajih svetá. Amen.

Častiti gospod vrednik! Mislim, morebiti bodo boljši popis dobili od mojega, od katerega duhovnov; vender je pa to vse gotova resnica, ker jaz sem prav sosed te družine.

Jernej Pečnik, s. r.

V št. Rupertu na Dolenskem 30. kim. J. V. in Z. Veselja mora serce človeku trepetati, ko zagleda cerkev svetega Ruperta, leta 1497 lepo gotiško sozidano. Že vnanje zidanje spričuje bistroumno zidarsko glavo, pa vendar to še ni nič proti notranji napravi in lepoticju te hiše Božje. Umetne dela so tukaj na majhnem prostoru skupaj spravljene: prižnica, spovednica, stranska altarja, svet križev pot in celó večidel tudi sv. posode pa manji orodje — vse je lepo v gotiškem zlogu izdelano, vse od domačih izurjenih rok, s kterimi se Kranjska zares smé ponašati. Nad vse pa in pravi biser vsega prostornega zidanja je novi véliki altar*) (kakor je znano, delo ljublj. kamnoseka Naceta Tomana); sej se ga pa tudi nihče nagledati na more, naj bo zvedenec ali prosti kmetič. Tega umotvora posvečevanje tedaj smo danes obhajali. Ker je pa že zadnji Daničin dopisnik marsikaj povedal od sijajne te slovesnosti, hočem jaz le še kaj malega dostaviti. Od hvale vrednega obnašanja in vdeleževanja vojaštva je bilo že govorjeno, to je pa tudi mil. škofa tako razveselilo, da so tisti kompaniji ukazali dati 2 vedri vina, pa še lepo darilo v denarjih zraven. Tudi so se prav priljudno in po domače pomenkovali s tistimi tremi vojaki (1 prostak, 1 poddesetnik in 1 desetnik), ki so jim prišli v imenu vsih družih zahvalit se. V. č. g. dekan pa so vse častnike povabili k pojedini.

Ne morem si tudi kaj, da ne bi omenil prelepega ravnanja pml. Langa, grofinje Barbove in še nekaj družih gospodičin. Ko se je priljudni general in prav pobožni kristjan, ki stanuje na bližnji Veseli gori, pripeljal pred cerkev z drugimi vred, so ga kar obsuli očetje in matere z otroci birmanci, ki še niso imeli botrov, pa našim visokim gostom ponujali otrók. Ti se niso obotavljali, kar nabral jih je vsak nekaj in šli so z njimi k sv. birmi, potlej pa še lepo obdarovali jih. — Od poznejše pojedine, pri kteri so si mil. škof posadili že imenovanega pml. Langa na svojo desnico, omenim le, da prva napitnica je bila mil. knezoškofova in je veljala gosp. dekanu in fajmoštru Vinc. Vovku, kterege so imenovali pravi in prvi vzrok tega veselega dné. — In zares veseli dan; ne bo nam zginil iz spomina. Naj še opomnim, kar sem veselega slišal, da namreč neko poslopiče, ki nasproti cerkve stoji in neprijetno v oči bode, se ima po dobroti neke deržine kmali v kapelico spremeniti. To je kaj pametno. — Vam pa, ljubi Šent-ruperci, naj bodo častitljivi naš gospod dekan lepo priporočeni; bodite jim iz serca vdani in hvaležni za toliko skerb in silno marljivost, ker so vam vašo cerkev tako imenitno ozališali, da je ni enake na dolgo in široko.

V Terstu je 14. kim. „družba sv. Križa“ v prid umerlih č. duhovnov obhajala obletnico svojega začetka (1863) in imela je nato letni snid pod predsedništvom mil. škofa v pričo 24 družnikov. Iz naznanila gosp. tajnika p. n. g. Dekorte-a je razvidno, da od lanskega leta je pristopilo 12 novih družnikov, umerli so pa le trije. Društveno premoženje, ki ga obrača za maše po

*) Kdor bi šel čez frančiškanski most, mu ne bo žal, če stopi na vogal nasproti g. Majerjeve prodajalnice, kjer visé podobe gosp. fotografa E. Pogorelca. Našel bo veliko podobo št. ruperškega novega, altarja, zares tako izverstno fotografično delo, da ne more človek od njega.

ranjeh družnikih, znaša zdaj 717 gold. Odbor je bil ravno tisti na novo in enoglasno izvoljen (Pp. nn. gg.: Subprior dr. Josephus Schneider, Secretarius Antonius Decorte, Assistens Vincentius Battalia). Določeno je bilo, ako je kdo zadrževan dolžno sv. mašo po ranjem družniku sam opraviti, da jo more tudi drugemu zročiti. Od 14. kim. 1863 do ravno tekočega leta je k društvu pristopilo 166 duhovnov, umerlo jih je v tem času 8, tedaj ima to dōbo družba 157 bratov. Kolika dobrota za družnike te bratovšine! Ako kateri umerje, precej tisti mesec bode vsih družih 156 zanj maševalo in vsak bo ves „Officium defunctorum“ zanj opravil, ravno to vsak v mesecu rožniku za vse ranjce brate, zraven so pa še v Terstu v cerkvi sv. Justa posebne letne opravila za žive in mertve brate. Torej družba priporočuje škofijskim duhovnom, da naj se radi v bratovšino zapisujejo. Plača se enkrat za vselej le samo 5 gold., pa kolika tolažba za ubogega duhovna, ki ga njegovi bratje ne bodo nikoli pozabili, če tudi morebiti tisti več nanj ne mislijo, za ktere je vse žive dni delal, s kterimi se je tolikrat v spovednici in drugod trudil, ali pa kateri njegove žulje vživajo. Sprejemajo se v društvo, kolikor smo skusili, tudi duhovni iz družih škofij. Upamo, kdor bi želel pristopiti, se smē brez skerbī obrniti do priljudnega tajnika prečast. gosp. korarja in semen. vodja Ant. Dekorte-a. Dajmo malo poskerbeti sami za svojo prihodnost. —

Z Mirne vode v Ameriki (Minesota) „Slovencu“ med drugim pišejo, da je že toliko Čehov v Ameriki, da so se 4 slovanske društva neke slovesnosti vdeležile, namreč: „česko slovansko društvo, Slavjanska lipa, Slavjanski bratje, društvo prot. sv. Vacslava.“ V serce pa boli ta-le pristavek: „Žalibog pa moram reči, da so družniki večidel odpadniki od naše sv. vere!“ Takim nesrečnim družnikom po smerti vse njih družbe ne bodo peklenškega ognja nič hladile. — K koncu pravi pisavec: „Zadnji teden je zopet nekoliko Slovencev priromalo (?) v Minesoto. V št. Pavlu sem jih srečal.... Eden iz Breznice je bil za sto tolarjev okraden in brez vsega denarja s svojo deržino do št. Pavla prišel.“

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Jezuiti v Pragi. Pod tem naslovom „Časopis kat. duhochovenstva“ pojasnuje sovražljivo počenjanje „Narodnih Listov“ zoper samostane, in zlasti zoper oo. jezuite v Pragi. Iz daljšega spisa učenega prof. Škočdopole-ta naj posnamemo saj toliko, da vedó resnico tudi tisti izmed naših bravec, ktere je imenovani ali pa drugi nam sovražni časnik zapeljal v kake krive misli zastran te reči. Pisavec pravi:

Zares z žalostjo in nejevoljo opazujemo, kako ta dnevnik (Nar. L.), ki se véde za edino pravi in opravičeni glas tožb in prizadevanj českega naroda, zmira očitniše in glasneje vstaja zoper katoliške redove in zlasti zoper jezuite, in pa kako je njegovo misljenje čedalje bolj podobno judovskim listom na Dunaju, s tem samim razločkom, da so ti (dunajski) zoper slovansko narodnost, on pa za njo. Vender še nekoliko gleda, da se očitno kar z odgernjeno besedo ne vzdigne zoper duhovstvo česko in zoper katoliško vero; ali zastran njegovih zoperkatoliških namenov pa utegnejo le še otroci dvom imeti. V dokaz bi zamogli postaviti veliko množstvo navodov. Vender to bi bilo dolgo in nekoristno delo; nam je za zdaj zadosti, da do N. L. v imenu katoliškega duhovstva in vsih veljavnih českih mož razodenemo to tirjanje, naj bi ne pozabili, da med njih braveci so tudi mnogi priprosti ljudje, neučeni, in veliko šolske mladosti. Ti braveci ne vedó vselej razločiti resnice in

neresnice, ravne poti in zblode. Mnogi izmed njih bodo n. pr. do besede vse imeli za resnico, kar je napisano pod števil. „Jezuiti v Pragi,“ dasiravno je ta spis prenapolnjen s historijskimi lažmi, obrekovanjem in krađenjem poštenja, in k vsemu temu je spis rabulistišk (zvijačen, ki pravico prevrača) in nasilen.

Tako, da le nekaj opomnimo, je to laž, ako se reče, da so jezuiti „od vesoljnega sveta obsojena samostanska družba.“ Naj togotniši sovražniki jezuitov so bile na boben dervene vlade v Portugalih, Španii, Francii itd.; ministri, mem kterih zgodovina ne pozná večih intrigantov (sleparjev), pa pisavci, kteri so si odbrali za stanovitno nalogo pohujšanje, so kovarili v edinosti zoper jezuiški red, in niso se bali v ti nepošteni vojski ne laži, ne podkupovanja, ne krive prisege, ne nasilstva. Te vlade, ktere so vsak svobodni gibljeji do kervi preganjale, ktere so milijarde dolgov delale, in tisti dvori, kterih djanja niso družega, kakor „chronique scandaleuse,“ — so mar te vlade in ti dvori, prvi in naj togotniši sovražniki jezuitov, imeli namen odpraviti v jezuitih neprijatle svobode in napredvanja, ali pa kazivce dobrega in čednega npravja? Imajo kali vlada markiza Pombala na Portugalskem, vlada pod vplivom hudoglasne g. s Pompadur-a v Francii, vlada burbonska na Španjolskem in v Neapelnu, imajo mar zloglasni enciklopedisti francoski in njih prepisovavci v Nemcih toliko npravno ceno in tehtnost, da bi njih glas mogel veljati za glas vesoljnega sveta? Pač vemo, da je papež Klemen 14. l. 1773 bil odpravil red jezuiški; pa tudi nam ni neznan, s kolikimi zvijačami in s kakim nasilstvom je bil k temu gnan. Ali že Pij VII je overgel razpis Klemenov ponekoliko l. 1801, popolnoma l. 1814 s pečatnico: „Sollicitudo omnium ecclesiarum.“ Ni res, jezuiti niso bili obsojeni od vesoljnega sveta; kdor se je kdaj učil poštene zgodovine in kdor si je vedil ohraniti toliko čednega čutila, da bi vere ne štel za kak nesrečen ostanek, češ, „temnega srednjega veka.“ le-ta je o jezuitih vselej bolje sodil, kakor pa „Narodni Listy.“

„Pri narodih pak se vé,“ pravi pisavec dalje, „da se odpravljenje jezuitov ni zgodilo „z občnim veseljem,“ kakor N. L. lažejo, in pa prav čudno je, da po nasilnem in razbojnskem izgnanju jezuitov se ni ne ena tistih reči zboljšala, ki se je (lažnjivo) govorilo, da jih jezuiti kazé.“ To dokaže iz zgodovine in piše dalje: „Iz samega studa ne moremo zavračevati vsih lažnjivih terditv N. L. ene za drugo; kajti to so marnje, pukane iz romanov in paškvilov, kar pisavec tega sestavka sam spoznava, rekoč, „da bode red jezuiški zopet jél razpletati djanje, kakoršno smo zvedili le v romanih.““ Dalje skazuje pisavec, kako išejo N. L. ljudstvo tanatizirati z obrekovanjem, da jezuiško prizadevanje na to gre, „da bi česko narodnost iz korenine iztrebili.“ Palacki sam se ne mudi jezuitom priznati še zasluge zato, da ni zginit česki jezik. Da so jezuiti šole v Čehih ponemčili in mladost odnarodnjevali, kaže enako lažnjivost ali pa nevednost „Narodnih Listov,“ ker še bivajoči spominki nekdanjih jezuiških dijakov svedočijo, da nemsko še umeli niso, in šole so jele ponemčevati l. 1774, ko jezuitov že ni bilo, razun na Ruskem in v zemlji Friderika II, kteri vkljub vsemu pehanju enciklopedistov D'Alemberta in Voltéra ni izgnal jezuitov; D'Alembertu je še celo sam pisal 3. mal. travna 1770 med drugim: „Ktere so napredvanja, ki jih je storila filozofija (francoskih enciklopedistov)? Pregnani so jezuiti, mi porečete. Naj vam bo, ali dokažem vam, ako vam je drago, da nečimernost, skrivno maševanje, zvijače in poslednjič lakomnost so pri tem vse storile.“ — Nasledoma overže in razlaga še več neslanih očitanj, s kterimi N. L. ljudstvo zoper jezuite podpihujejo in pravi potlej: o Gospodje, s takim načinom se ne goji svoboda, napredek in olika; kdor

take spise sestavlja in razglasuje, v njegovih ustih so marnje o omiki naroda in o bojevanji za svobodo in napredek ter narodno čast le samo grenka laž (ironija) in zasmehovanje...

Prav bistroumno všipne dalje potuhnjeno šopirjenje N. L. zoper jezuite z opombo, da se pa zoper Gustav-Adolfovo nemško društvo, ki je pač političk pomoček pruske propagande, še nič ni bralo v N. L.: od kod pa taki strah iz katoliških naprav? — Na gerdo klepetanje N. L. o „sistematiškem groženji“ (tako imenujejo N. L. versko učenje), katero češ ima le ta namen, „da bi se v roke jezuitov privabljal imetja in posesti nesrečnih deržin,“ pripoveduje pisavec to-le: Ni davno, ko je neki časnik na Nemškem razglasil pravljico, da so jezuiti (ne vem že v katerem mestu, izvabili iz neke gospé znamenit znesek denarjev, ktere je ona brez vednosti svojega moža doma vzela, bivši k temu zapeljana od jezuitov. Skof s Paderborna dr. Martin je tirjal z „inserterom“ od vredništva unega časnika, da naj mu izroči imena teh jezuitov in te gospé, in sploh dokaze tega ostudnega djanja, in ako je temu tako, je on očitno porok, da bode vse jezuite izgnal iz svoje škofije. Pa kaj se zgodi? Vredništvo ni moglo ne za dlako poterditi svoje pravljice in obsedelo je v močniku, list je prišel v naj veči sramoto, in da bi se vsesplošnji „škandal“ nekoliko unesel, je mogel lastnik tistega časnika vrednika odpraviti. Vpraša pisavec nato: ne bi li tudi N. L. ne prišli v enake kleše, ako bi jim bilo treba z resničnimi dogodbami skazati to, kar pišejo?

Kratke naznanila. Zastran Rima nekoliko bolje (?) kaže; italijanska vlada ne smé trum v Rim poslati, ko bi ondi tudi rogovilstvo vstalo, — to bo Francija poravnala. Tudi je privoljeno še drugo francosko in tretje irsko kardelo za Rim zbirati. — Sloveči predstavljavec sv. pisma dr. Jož. Fr. Allioli, prošt katedralnega kapitelna v Avgsburgu, je tudi letos obhajal svojo zlato mašo ali petdesetletnico svojega duhovskega stanú. —

Méd in Pelin.

„Lesica in lesjak sta pila tobak“, pravi narodna pesem. Zdaj pa ga pijejo ne le lesjaki, ampak tudi lesjakoviči, lesjakovčeki, lesjakovčički in vsi —iči, —ički in otročički! In vidili boste, da Vam bodo ti vse—ci še mesto požgali, ako jih ne bote krotili! — Magistrat glavnega tirolskega mesta je v novo oklical staro postavo zastran tobakopuha, ker tudi tam so neki taki, ki serkajo smerkelj s smodko vred. Tako-le se glasi: 1. Vsim dečkom, ki hodijo v šole začetne, glavne, ponavljavne in gimnazijalne, je tobak piti naravnost prepovedano. Učeniki, šolski ogledi, profesorji in vodji so dolžni paziti, da se zveršuje ta naredba; neposlušni učenci naj se po okolišinah primérno kaznujejo. 2. Mojstrom in lastnikom továren (fabrik) naj se od vradov naloži, da naj učencem in neodraslim delavcem tobak piti prepovejo, in naj zvesto nato gledajo, da se vsi po ti prepovedi ravnaajo. (Zdaj bi bilo dobro pristaviti še to-le k postavi: „Vsem tistim, ki se še usekniti in žlice deržati ne znajo, je smodko in pipo v usta jemati prepovedano.“)

Podgane in dežela blažene prostosti? Eden jetnikov, ki je undan v novem Jorku na sodbo čakal, je bil prejšnjo noč dobil v deržavni jetnišnici naj manj dvanajst rán na obraz. Enako se je godilo trém njegovih tovaršev. Pravil je, da čez 1000 podgán je v stanici, in ko bi ne bilo z njim tovaršev, bi bilo njegovo življenje v nevarnosti. To dopoveduje deržavni časnik in poterjuje časnik „Tribune,“ ter tako se godi malim

tatovom. Kako pa je z velikimi in imenitnimi tatovi? Ti pa, pravi „New York. Kztg.“, imajo zale olišpane sobe, kaj dobre poslopja, jedó in pijó, kar je dobro in drago; za denar zamore vsak vse imeti. Pa ravno v tem je plent! Tudi ta elizij vsih pregreh ima svoje podgane. Neki jetnik je prišel v ječo z 8—10.000 dolarji v žepu, pa do zadnjega vse so mu pojedle podgane drugega plemene! Vse je namreč zapravlil blezo s podkupovanjem, razuzdanostjo in z vsimi ostudnostmi, ker za denar se vse dobi... Ker so pa take goropadnosti v deželi „blažene“ svobode in smejo časniki na vse gerlo vpiti, se bodo menda že tudi te podgane splašile in bežale, če so tudi res še take in tolike, kakor jih popisujejo.

Dunajski mestni odbor žuga c. kr. vladi, da ne bode nobenega pripravniša napravljajal, ako mu vlada ne dovoli ga vstrojiti po svojem brezverskem kopitu... Zastran nas katoličanov naj rajši naredi konjski hlev, kakor pa pedagogium, s katerim bi zasramoval vero 600.000 Dunajčanov in vse vernike katoliške Avstrije. Ako bi imel odrediti ljudstvu brezverne učitelje, je bolje da ne odreja nikakoršnih. To je vender že vse preveč, da se iz glavnega mesta našega cesarstva zmiraj kaj nerodnega sliši!

Kaj je „Ohó?“ — „Ohó“ je osel brez nóg, kozel brez rog, bič in krič levičarjev zoper pravično reč, kadar postavnih razlogov nimajo zoper njo.

Gospodov dan.

V tiho dobrovo
Zvon zadoni,
„Dan je Gospodov!“
Slavno veli;
Delo zapustil
Že je ratar,
Skril se za góro
Solčni je žar.

Krasna narava
Praznik časti,
Ljudstvo pobožno
V cerkev hiti,
Potnik v daljavi
Pade na tla,
V sinji višavi
Moli Boga:

„Hvaljen na veke,
Sveti Vladár,
Ki si življenja
Vir in mornár:
V prahu pred Tabo
Molim, klečim,
„Dan je Gospodov!“ —
Delo pustim.“ Hrabroslav Perné.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Kúrchpergovo korarstvo dobí fajm. v Zaspem prečast. gosp. vit. Jožef Hilmajer. Prestavljeni so gg.: Janez Projič v Prem za duh. pom.; Ign. Bém iz Dobrépolj v Naklo za duh. pom.; Matija Šmolej iz Ribnice v Dobrépolje; Mih. Skubic iz Košane v Ribnico; Drag. Klinar z Jesenic v Košano; Jož. Jaklič, nov. posv., v Loški potok; Mat. Jereb ostane v Kočevji; Jan. Čadež iz Logatca v Knežák; Jak. Vindišar iz Knežaka na Jesenice. — Umerl je 13. t. m. v Novem mestu kanonik gosp. Mat. Svetličič (R. I. P.), Zasp in kanonikat sta razpisana 16. t. m.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. G. fajm. Mart. N. 2 gl. — Neka mati 1 gl. „da bi Bog moje otroke obvaroval dušne kuge; jaz jih ne morem nič več varovati!“ Ravno tista 1 dvajsetico: „da bi nas Bog obvaroval tudi telesne kuge.“ — Neka žena 30 sold.: da bi Bog dal njenim otrokom pravo pamet. — 3 gold., 3 dvajetice in 3 šestice: Bog dodeli blago — Piju Očetu zmago; Nam pa: Njih blagoslov veselí — vsake rane rane naj zaceli. — G. S. Š. 3 gl.: Bog pregrehe zaverni, sovražnike spreoberni! (Dalje nasl.)